T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

TEBLİĞLER DERGİSİ

YAYIMLAR DAİRESİ BAŞKANLIĞINCA
15 GÜNDE BİR PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR

CİLT : 55 | 17 AĞUSTOS 1992 | SAYI : 2364

TALİM VE TERBİYE KURULU KARARLARI :

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANLIĞINDAN

Karar Sayısı : 188 Tarihi : 8.7.1992

Konu : "Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği'ni uygulayan orta dereceli okulların lise seçmeli dersler grubu arasında yer alan İleri Biyoloji 1 - 2 dersi öğretim programlarının kabulü.

"Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği'ni uygulayan orta dereceli okulların lise seçmeli dersler grubu arasında yer alan İleri Biyoloji 1 - 2 dersi öğretim programlarının, denenip geliştirilmek ve 1991 - 1992 öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere, bağlı örneklerine göre kabulü hususunun Bakan'a arzı kararlaştırıldı.

Ömer OKUTAN Başkan	Orhan ÇAKIROĞLU Üye	Ahmet SEVGİ Üye
Güler ŞENÜNVER Üye	Dr. Ezdihar KARABULUT Üye	Nâzım İrfan TANRIKULU Üye
Ömer ÖZÜDURU Üye	Prof. Dr. K. Yaşar KOPRAMAN Üye	Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL Üye
Sürmeli AĞDEMİR Üye	Mustafa ERTÜRK Üye	Selahattin MEYDAN Üye
Saim HEKİMOĞLU Üye	Haşim AYAOKUR Üye	Sevim ÇAMELİ Üye
Zürriyet DOĞAN Üye		

UYGUNDUR
8/7/1992

Köksal TOPTAN
Millî Eğitim Bakanı

İLERİ FEN DERSLERİNİN GENEL AMAÇLARI

1. Öğrencilerin, Fen bilimlerinin çok yaygın olan uygulama alanlarını daha iyi anlamalarını sağlayacak temel kavram ve kanunları öğretmek.

2. Fen bilimlerini derinliğine anlamak ve olaylar arasında ilişki kurabilmelerini sağlamak.

3. Fen olayları üzerinde bizzat derinlemesine inceleme, gözlem, deney yaptırmak suretiyle öğrencinin daha ileri seviyede düşünmesini sağlamak.

4. Bu kavram, yasa ve ilişkiler sonucunda yeni projeler geliştirebilmelerini sağlamak ve öğrenciyi projeli çalışmalara yöneltmek.

5. Laboratuvarda bireysel olarak deney yapma alışkanlığını kazandırmak.

6. Öğrenciye, bilimsel sonuçlara varmanın bir yolunun da Laboratuvarda çalışmak olduğu fikrini kazandırmak.

7. Bağımsız ya da grup olarak çalışma ve araştırmaya yönlendirmek.

8. Öğrencinin öğrenme, deney tasarlama ve yapma, araştırıcılık, görüş açısını genişletme ve fen konularını düşünmede daha ileriye gidebilmesini sağlamak.

9. Öğrencide; bilim ve fen alanında çağın teknolojik gelişmesini en iyi şekilde izleyebilmek için ilgi uyandırmak.

10. Çağın teknolojik gelişmesine göre; bilimde meydana gelen yeni değişmeleri öğretim programı paralelinde yerinde ve zamanında aktarmak.

11. Temel fen bilimlerinde kavram ve bilgileri ileri fen konularında ve fen olaylarında yorumlatabilmeyi sağlamak.

12. Öğrencilerin, ileride temel bilim dallarında yapacakları öğrenimlerde gerekli bilgi, beceri ve davranışları kazanmalarını sağlamak.

13. Teknoloji ve sanayideki gelişmelerin insan hayatındaki olumlu ve olumsuz etkilerini, çevre korumacılığı ile birlikte kavratmak.

İLERİ BİYOLOJİ DERSİ GENEL AMAÇLARI

1. Öğrencilere, temel bilimlere esas teşkil eden deney alışkanlıklarını ve deney sonuçlarının yorumlanabilmesini kavratarak, bilimsel tartışma alışkanlığı kazandırmak.

2. İleride bu alanda yapacakları öğrenimde gerekli bilgi, beceri ve davranışları kazanmalarını sağlamak.

3. Genellikle laboratuvar çalışmaları ile paralel olarak verilen konularda pozitif bilimsel görüşler kazanmalarını sağlamak.

4. Biyolojide araştırmanın önemini araştırmalarda kullanılan temel araç ve teknikleri ve araştırma yollarını kavratmak.

5. Bakteri ve diğer mikroorganizmalarla çalışırken dikkat edilmesi gereken kuralları kavratmak.

6. Biyoloji konusunda çağın önemli gelişmelerini ve son yıllarda bütün dünyada biyoloji konusunun çok büyük bir önem kazandığını örneklerle açıklamak (Biyoteknoloji, genetik vb. alanlarda).

7. Bilimsel bir makale yazma ve inceleme yöntem ve tekniklerini kavratmak.

İLERİ BİYOLOJİ - 1 PROGRAMININ BÖLÜMLERİ İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

BÖLÜM : 1 BİYOLOJİDE ARAŞTIRMANIN YOLLARI

1. Her bilim dalında olduğu gibi, biyoloji biliminin amacının gözlenen olayların açıklanmasını yapmak ve gözlenen olaylarla başka olaylar arasındaki ilişkiler hakkında bir yargıya varmayı sağlayacak genellemelere gitmek olduğu belirtilir. Bu açıklama ve genellemelere bilimsel yöntem denen bir çeşit akılcı düzenleme ile ulaşılabileceği açıklanır.

2. Bilimsel yöntemin temel evreleri hakkında bilgi verilir.

3. Araştırmalar sırasında elde edilen verilerin gerçerliliğinin saptanması bakımından istatistik analizin önemi üzerinde durulur ve örneklerle açıklanır.

4. Biyoloji araştırmalarında kullanılan tek mercekli mikroskop, çift mercekli mikroskop, steremikroskop, faz-ayırım mikroskobu, elektron mikroskobu, santrifuj ve spektrofotometre gibi aletlerin (araçların) özellikleri ve kullanım alanları anlatılır. Mikroskopla incelemeler sırasında preparat hazırlama yöntemleri açıklanır ve uygulamalar yapılır. Mikrodiseksiyon, kromatografi, elektroforez ve doku kültürü gibi özel teknikler hakkında bilgi verilir.

BÖLÜM : 2 MİKROBİYOLOJİ

1. Mikroorganizmaların temel yapısal ve metabolik özellikleri hakkında bilgi verilir.

2. Mikroorganizma kültürlerinin yapılmasında kullanılan kültür ortamlarının hazırlanması, otoklavı kullanma yöntemi ve boyama teknikleri hakkında bilgi verilir. Bu çalışmalar sırasında alınması gereken önlemler üzerinde önemle durulur.

3. Prokaryotik organizmalara örnek olarak bakterilerin temel yapısı ve üreme özellikleri anlatılır.

4. Laboratuvar çalışması olarak bakteri kültürleri yapılır ve mikroskopla incelemeye hazırlanır.

5. Ökaryotik mikrooganizmalara örnek olarak küf mantarları ve maya hücrelerinin genel özellikleri anlatılır.

6. Küf mantarı kültürlerinin yapılması için uygun kültür ortamı ve diğer koşullar sağlanır ve kültür incelenir.

7. Bira mayası kültürleri hazırlanır. Sıcaklık, PH ve besin miktarı gibi faktörlerin populasyon büyümesine etkileri araştırılır.

BÖLÜM : 3 BAKTERİLERDE METABOLİZMA

1. Enerji ve dönüşümleri ile uğraşan fizik dalının termodinamik olarak tanımlandığı söylenir. Termodinamik yasaların, cansız sistemler dünyasına olduğu gibi, canlılar dünyasında da uygulandığı belirtilir. Termodinamiğin 1. yasası ve 2, yasası açıklanır.

2. Biyolojik katalizörler olan enzimlerin temel yapısal özellikleri hakkında bilgi verilir. Apoenzim, koenzim, kofaktör ve holoenzim enzim etki mekanizması "kilit - anahtar" modeli ile açıklanır. Enzimler belli başlı altı ana grupta sınıflandırılır ve katalize ettikleri reaksiyon çeşitleri belirtilir. Enzimlerin aktivitesini etkileyen faktörlerden, sıcaklık, PH, enzim konsantrosyonu, sübstrat konsentrasyonu, inhibitörler ve aktivatörler üzerinde durulur. Sıcaklığın ve PH'ın etkileri deneysel olarak incelenir.

3. Metabolizmanın enerji üretim ve enerji kullanım olaylarını kapsadığı ifade edilir. Bakterilerde enerji üretimine yol açan solunum, fotosentez ve kemosentez olayları örneklerle açıklanır.

4. Bakterilerde enerji kullanımını gerektiren başlıca olaylardan aktif taşıma, hareket ve makromoleküllerin sentezi üzerinde durulur.

5. Hücrede meydana gelen metabolik olayların düzenlenmesi enzim aktivitelerinin düzenlenmesiyle doğrudan ilgili olduğu ifade edilir. Enzimlerin genel olarak iki yolla düzenlendiği belirtilir. Son ürün inhibisyonu ve genetik düzenleme olan "operon" modeli açıklanır.

İLERİ BİYOLOJİ 1 KONULARI

BÖLÜM : 1 BİYOLOJİDE ARAŞTIRMANIN YOLLARI

1. Biyolojide araştırmanın önemi.
2. Bilimsel yöntem.
3. İstatistik yoluyla değerlendirme.
4. Biyoloji araştırmalarında kullanılan temel araç ve teknikler (mikrokop çeşitleri, santrifuj, kromatografi, elektroforez, spektrofotometri, mikrodiseksiyon, doku kültürü gibi).

BÖLÜM : 2 MİKROBİYOLOJİ

1. Mikroorganizmaların temel özellikleri ve çeşitleri
2. Mikroorganizmalarla ilgili metod ve teknikler.
3. Bakterilerin yapısı ve üreme özellikleri.
4. Bakteri kültürlerinin yapılması ve incelenmesi. (Deney)
5. Mantarların genel özellikleri.
5. Küf mantarı kültürlerinin yapılması ve incelenmesi. (Deney)
7. Bira mayalarının özellikleri.
8. Bira mayası populasyonunun üremesini etkileyen faktörler. (Deney)

BÖLÜM : 3 BAKTERİLERDE METABOLİZMA

1. Termodinamiğin yasaları
2. Enzimler
   a) Enzimlerin yapısı ve işleyişi
   b) Enzimlerin sınıflandırılması
   c) Enzimlerin çalışmasını etkileyen faktörler
   d) Sıcaklığın ve pH'ın tükrük amilaz enzimi üzerine etkileri (Deney)
3. Enerji Sentezi
   a) Oksijensiz solunum
   b) Oksijenli solunum
   c) Fotosentez ve kemosentez
4. Enerji kullanımı ve biyosentez (karbonhidrat, lipid, protein, peptidoglikan, nükleik asit sentezleri)
5. Metabolizma ve hücresel kontrol mekanizmaları
   a) Enzimatik düzenleme (son ürün düzenlemesi)
   b) Genler arasında işbirliği (Operon)

İLERİ BİYOLOJİ - II PROGRAMININ BÖLÜMLERİ İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

BÖLÜM : 1 MİKROORGANİZMALARIN KONTROLÜ

1. Hastalık ve enfeksiyonların bulaşma yollarının ve ekonomik değeri olan maddelerin bozulmasını engellemek açısından zararlı mikroorganizmaların etkin şekilde kontrol edilmesinin önemli olduğu çeşitli örneklerle belirtilir.

2. Mikroorganizma kontrolünde kullanılan yöntem ve maddelerin çeşitli etkileri olduğu belirtilir. Genel olarak hücre çeperi, hücre zarının geçirgenliği, enzim, protein ve nükleik asit moleküllerin yapı ve sentezleri üzerine etkileri örneklerle açıklanır.

3. Mikroorganizma kontrolünde kullanılan yüksek sıcaklık, düşük sıcaklık, kurutma, radyasyon, elektrik ve filtrasyon gibi fiziksel uygulama ve etki mekanizmaları açıklanır.

4. Mikroorganizma kontrolünde kullanılan alkoller, fenol ve fenolik bileşikler, halojenler, deterjanlar, asit ve alkali nitelikte maddeler, formaldehit, boya maddeleri, ağır metal ve bileşikleri gibi kimyasal maddelerin etkileri açıklanır.

5. Penisilin, streptomisin, eritromosin, kloramfenikol, tetrasiklin, sefalosporin, nistatin, polimiksin gibi antibiyotikler hakkında bilgi verilir. Etki mekanizmaları ve etkilendikleri mikroorganizma tipleri açıklanır.

6. Mikroorganizmaların antibiyotiklere farklı derecelerde hassas oldukları belirtilir ve deneysel uygulama yapılır.

7. Bazı mikroorganizmaların belli antibiyotiklere direnç gösterdikleri belirtilir. Ayrıca bazı mikroorganizmaların çeşitli yollarla sonradan direnç kazanabilecekleri açıklanır.

BÖLÜM : 2 BAĞIŞIKLIK (İMMÜNİTE)

1. Kan ve lenf sıvısına giren bazı protein, polisakkarit ya da her ikisini içeren yabancı maddelerin antijen olarak tanımlandığı belirtilir.

2. Vücudumuzun anatomik, fizyolojik ve diğer korunma mekanizmaları genel olarak açıklanır.

3. B- Lenfositleri tarafından gerçekleştirilen humoral immün tepki anlatılır. Antikor yapısı, bellek hücreler, antijen-antikor reaksiyonları ile ilgili bilgi verilir. Birincil ve ikincil tepki açıklanır.

4. T - Lenfositleri tarafından gerçekleştirilen hücresel immün tepki anlatılır.

5. Bağışıklık (immünite) tipleri önce doğal ve kazanılmış bağışıklık olarak iki grupta incelenir. Daha sonra kazanılmış bağışıklık doğal yolla kazanılmış (aktif ve pasif) ve yapay yolla kazanılmış (aktif ve pasif) tipleri örneklerle incelenir.

6. Bağışıklık toleransı ve doku nakillerinde bağışıklık durumları tartışılır.

7. Aşırı duyarlılık, allerji, immün yetersizlik ve antoimmün hastalıklar hakkında bilgi verilir. İmmün yetersizlik örneği olarak AİDS virüsünün etki mekanizması açıklanır.

BÖLÜM : 3 BAKTERİ GENETİĞİ

1. Mutasyon ve mutajen tanımları verilir. Bakterilerde görülen mutasyon çeşitleri açıklanır. Bakterilerde tesbit edilmiş mutasyon etkileri hakkında bilgi verilir.

2. DNA zincirlerinin kırılması ve yeniden bağlanmaları sonunda yeni bir DNA molekülünün ortaya çıkması olayına genetik rekombinasyon, bu yolla meydana gelen DNA (r DNA) olarak tanımlandığı belirtilir. Bakterilerde meydana gelen genetik rekombinasyon konjugasyon, transformasyon ve transdüksiyon mekanizmalarıyla açıklanır.

BÖLÜM : 4 REKOMBİNANT DNA TEKNOLOJİSİ (BİYOTEKNOLOJİ)

1. r DNA teknolojisi ile moleküller biyolojide yeni ufukların açıldığı konusu tartışılır. r DNA deneylerinde uygulanan temel teknikler anlatılır.

DNA'ların restriksiyon endonükleaz enzimleri aracılığı ile kesilip, DNA ligaz enzimi ile takrar bağlanması mümkün olduğundan çeşitli r DNA'ların elde edilebildiği ve bu r DNA'ların da uygun konakçılarda çoğaltılıp ve işletilebildiği belirtilir.

2. r DNA teknolojisinin çeşitli alanlarda uygulamalarına örnekler verilir ve tartışılır.

İLERİ BİYOLOJİ 2 KONULARI

BÖLÜM : 1 MİKROORGANİZMALARIN KONTROLÜ

1. Mikroorganizma kontrolünün önemi.
2. Antimikrobik faktörlerin genel olarak etki mekanizmaları.
3. Fiziksel faktörlerle kontrol (yüksek sıcaklık, düşük sıcaklık, radyasyon gibi).
4. Kimyasal maddelerle kontrol (alkol. halojen, formaldehit, fenol, ağır metal ve bileşikleri gibi).
5. Antibiyotikler
   a) Çeşitleri
   b) Etki mekanizmaları.
6. Antibiyotiklere duyarlılık (hassasiyet)
7. Antibiyotiklere direnç.
8. Antibiyotik hassasiyet testi (deney)

BÖLÜM : 2 BAĞIŞIKLIK (İMMÜNİTE)

1. Antijenler
2. Vücudun korunma mekanizmaları.
3. Hümoral immün tepki
   a) Antikorlar
      1) Yapıları
      2) Yapımı
   b) Antijen - Antikor reaksiyonları

4. Hücresel immün tepki
5. İmmünite tipleri
   a) Doğal immünite
   b) Kazanılmış immünite
      a) Doğal - kazanılmış immünite
         1) Aktif yolla
         2) Pasif yolla
      b) Yapay - kazanılmış immünite
         1) Aktif yolla
         2) Pasif yolla
6. İmmünolojik tolerans ve doku naklinde bağışıklık
7. Allerji ve aşırı duyarlılık.
8. İmmün yetersizlik ve çeşitleri.
9. Autoimmün hastalıklar

BÖLÜM : 3 BAKTERİ GENETİĞİ

1. Mutasyonlar
2. Bakteriyel rekombinasyon
   a) Konjugasyon
   b) Transformasyon
   c) Trandüksiyon

BÖLÜM : 4 REKOMBİNANT DNA TEKNOLOJİSİ (BİYOTEKNOLOJİ)

1. Rekombinant DNA teknolojisi ve gen klonlanması
2. Biyoteknolojide uygulamalar
   a) Tarımda ve gıda üretiminde.
   b) Hayvancılıkta.
   c) Tıpta.
   d) Madencilikte.
   e) Enerji elde edilmesinde.
   f) Çevrenin korunmasında.

3. Öğrencinin temel biyolojik kavramları öğrenebilmesi için, çevreden başlayarak yani bütünden öze inerek konular işlenmelidir.

4. Biyoloji dersinde öğrencinin, canlı varlığına dikkati çekilmeli, önce bir hücrenin küçük ve bağımsız bir organizma olarak iş gördüğü gösterilmeli, daha sonra bağlı bulunduğu organ, sistem ve organizmanın hayatına yardım ettiği kavratılmalıdır.

5. Öğrenci fizik, kimya ve biyolojideki bazı temel kavramları ve canlılığın temel özelliklerini kavradıktan sonra fizyolojik konular işlenmelidir.

6. Öğrencinin canlıları tanıyıp çevreden gelebilecek zararları görmesi, bunları engelleyecek, çevreyi koruyacak bir düşünceye ulaşması sağlanmalıdır.

7. Solunum, sindirim, boşaltım gibi canlıların hayatî olaylarının neler olduğu, sistemlerin canlılardaki görevi, sistemin genel yapısı ve canlıların yaşadıkları ortamlara bağlı olarak ortaya çıkan özel durumları kısaca açıklanmalı ve yalnız insanda ayrıntıya inilmeli, böylece öğrencinin, canlıların hayatî temel problemlerine objektif bir bakış kazandırılması sağlanmalıdır.

8. Biyoloji öğretiminin her safhasında yukarıda belirtilen amaç ve açıklamalar gözönünde bulundurulmalı, öğretimin plânlanması ve sonuçlarının değerlendirilmesi buna göre yapılmalıdır.

9. Atatürkçü düşünce sisteminde, Akılcı ve Bilimci Davranışın önemi, Dayanışmanın Millî Birlik ve Beraberlik Yönünden Önemi, Akılcılığın Gerçekcilik ve Yapıcılıkla İlişkisi, Akılcılığın Sorumlulukla Olan İlişkisi, Hayatta En Hakiki Mürşit İlimdir prensibine

yeri geldikçe temas edilecek, ayrıca bazı konuların sonlarında yer alan okuma parçaları sınıfta okunup gerekli açıklamalarda bulunulacaktır.

BİYOLOJİ 1

1. BÖLÜM : BİLİM NEDİR?
   1. Bilim nedir?
   2. Bilimsel problem nasıl ortaya çıkar ve nasıl çözülür?
   3. Problemin çözümünde takip edilecek metodlar nelerdir?
   4. Akılcı ve bilimci davranışın önemi.
   5. Bilim adamının çalışması ve bilimsel problem çözümü nasıl yapılır bir örnekle açıklama (Pastör).
   6. Akılcılığın gerçekçilik ve yapıcılıkla ilişkisi.
   Okuma Parçası : "Hayatta En Hakiki Mürşit İlimdir" prensibi.

2. BÖLÜM : BİYOLOJİYE GİRİŞ :
   1. Biyolojinin konusu.
   2. Biyolojinin bölümleri.

3. BÖLÜM : BİYOLOJİK OLARAK BAZI ORGANİK BİLEŞİKLER
   a) Karbonhidratlar
   b) Yağlar
   c) Proteinler (Enzimler dahil)
   d) Yönetici moleküller (Nükleik Asitler)

4. BÖLÜM : HAYATIN BAŞLANGICI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLER
   1. Hayatın başlangıcı :
      a) Panspermia (Kozmik hipotez).
      b) Ototrof hipotezi.
      c) Heterotrof hipotezi.
      d) Yaradılış görüşü.

5. BÖLÜM : VİRÜSLER
   1. Virüslerin keşfi.
   2. Virüslerin büyüklüğü ve yapısı.
   3. Yaşama şekilleri.
   4. Virüslerin üremesi.

6. BÖLÜM : HÜCRE KAVRAMI
   1. Hücre kavramı.
   2. Hücrenin yapısı ve özellikleri.
   3. Hücre çoğalması.

7. BÖLÜM : BAKTERİLER
   1. Bakterilerin keşfi.
   2. Bakterilerin yapısı ve hayatsal faaliyetleri.
   3. Bakterilerin üremesi.

8. BÖLÜM : ÇOK HÜCRELİ ORGANİZMALAR
   1. Hücre kümeleri (Bir grup hücrenin işbirliği).
   2. Çok hücreli kompleks organizmalar.

9. BÖLÜM : DOKULAR
   1. Doku nedir.
   2. Hayvansal dokular.
   3. Bitkisel dokular.

10. BÖLÜM : CANLILARIN ÇEŞİTLİLİĞİ
1. Canlıların çeşitliliği :
a) Canlıların sınıflandırılması.
b) İlk sınıflandırma sistemleri.
c) Bazı organizmaların sınıflandırılmasındaki güçlükler.
d.) Monera ve Protista'daki çeşitlilik.
2. Çeşitlilik ve etkileşim :
a) Organizmaların birbirine ihtiyacı vardır.
b) Üretici-Tüketici ilişkilerinin değişik örnekleri.

11. BÖLÜM : POPULASYONLAR
1. Populasyon kavramı.
2. Biyolojik bir birim olarak populasyon ve problemleri.

12. BÖLÜM : HAYVAN GRUPLARI VE TOPLULUKLARI
1. Topluluk kavramı, populasyon Farkları.

13. BÖLÜM : YAŞAMA BİRLİKLERİ
1. Bir yaşama birliğinin yapısı.
2. Bir yaşama birliğinin görevleri.
3. Komünitelerde insanın yeri.
4. Tabiî kaynaklarımızı nasıl koruyabiliriz?
Okuma Parçası : 1) Dayanışmanın millî birlik ve beraberlik yönünden önemi.
Okuma Parçası : 2) Akılcılığın sorumlulukla olan ilişkisi.

BİYOLOJİ 2

I. HÜCRE METABOLİZMASI

1. BÖLÜM : KİMYASAL ENERJİ VE HAYAT
a) Bütün canlılar ATP enerjisi kullanır.
b) Maddelerin hücre zarından geçişi
1. Hücre zarı,
2. Osmoz olayı ve suyun hareketi,
3. Moleküller hücreler aktif taşınma yolu ile girebilir.
c) Oksijensiz ortamda enerji üretimi.

2. BÖLÜM : IŞIK ENERJİSİ VE HAYAT
1. Fotosentezin mekanizması :
a) Fotosentez olayları ışık reksiyonları ile karanlık reaksiyonları kapsar,
b) Fotosentezin karanlık reaksiyonlarında karbon devri vardır,
c) Fotosentezin ışık reaksiyonlarında oksijen, ATP ve $NADPH_2$ üretilir.
d) Işık enerjisi elektronların hareketini sağlar.

3.:BÖLÜM : OKSİJEN VE HAYAT
1. Oksijen ve enerji :
a) Ozon hayatın koruyucusu olmuştur.
b) Solunumda enerji çıkarmak için oksijen kullanılır.
2. Solunum olayı :
a) Solunumda korbonun izlediği yol.
b) Solunumda hidrejen yolu enerji açığa çıkaran reaksiyonlara bağlıdır.
c) Solunum enerji açığa çıkarır ve hücre için gerekli yapı maddeleri hazırlar.

4. BÖLÜM : GENETİK ŞİFRE
1. Hayatın dili :
a) Bir hücre karakterinin oğul hücrelere aktarılışı,
b) Şifre sembolleri,

c) Genetik şifre bir elçi ile taşınır,
d) Genetik şifre çözülüyor,
e) Protein moleküllerinin yapısı.
2. Hücre bölünmesi.

II. SİSTEMLER

5. BÖLÜM : TAŞIMA SİSTEMLERİ
1. Bitkilerde taşıma sistemi :
a) Fotosentez için en elverişli organ yapraklar,
b) Su ve mineraller bitkinin köküyle alınır,
c) Bitkilerde taşıma sisteminin yapısı.
2. İleri yapılı bitkilerde taşıma sistemi :
a) Bitkilerde suyun taşınması,
b) Organik maddelerin floem aracılığı ile taşınması.
3. Hayvanlarda taşıma sistemi :
a) Hayvanlarda dolaşım sistemi,
b) İnsan kalbi,
c) Görevlerine göre kan damarlarının yapısı.
4. İç çevrenin ayarlanması :
a) Taşıma sıvısı kan,
b) Kan ve vücut hücreleri arasında sıvı alış verişi,
c) Taşıma sistemi dengeli bir iç çevrenin devamına yardım eder.
Okuma Parçası : Bilimin insan hayatındaki yeri ve önemi.

6. BÖLÜM : SOLUNUM SİSTEMLERİ
1. Çok hücreli organizmalarda gaz alışverişi :
a) Oksijenli solunum,
b) Hayvanlarda solunum yüzey alanının değişmesi,
c) Solunumda kullanılan özel yapılar,
d) Birden fazla solunum sistemini taşıyan hayvanlar.
2. Oksijen ve karbondioksit'in taşınması :
a) Oksijen alınıp verilmesinde kanın rolü,
b) Karbondioksitin kanla taşınması,
Okuma Parçası : Akılcılığın temeli bilim ve teknoloji.

7. BÖLÜM : BESLENME VE SİNDİRİM SİSTEMLERİ
1. Sindirim şekilleri :
a) Sindirim kimyasal bir olaydır,
b) Hücre içi ve dışı sindirimi,
c) Çok hücreli organizmaların özel sindirim sistemleri.
2. İnsanda sindirim sistemi :
a) Sindirim sistemi görevlerine göre farklı bölgelere ayrılır.
b) Karbonhidratların sindirimi,
c) Proteinlerin sindirimi,
d) Proteinlerin sindirilmesi ince barsaklarda tamamlanır,
e) Yağların sindirimi,
f) Sindirilen maddelerin emilmesi,
g) Kalın barsak suyun çoğunu emer.

8. BÖLÜM : BOŞALTIM SİSTEMLERİ
1. Hücrelerin dış çevre ile dengede kalmasında boşaltımın etkisi.
2. Bitkilerde boşaltım sistemi.

3. Hayvanlarda boşaltım sistemi.
4. Su ve kara havyanlarında azotlu artık maddelerin boşaltımla atılması.
5. İnsan böbreği ve çalışması.
6. Kanın nefranlardan süzülmesi.
7. Böbrekte geri emme.
8. Böbreğin organizmadaki düzenleyici rolü.

9. BÖLÜM : İSKELET VE KAS SİSTEMLERİ
1. Destekleyici yapılar :
a) Organizmalarda iki tip iskelet sistemi vardır.
b) Omurgaların iç iskeleti çok gelişmiştir.
c) İskeletin yapısı,
d) Kemik oluşumu hormonlar, vitaminler ve mineraller tarafından kontrol edilir.
e) Organizmalarda görülen çeşitli vücut örtüleri.
2. Kasların yapısı ve özellikleri :
a) Kaslar organizmaya destek olur ve hareketi sağlar,
b) Organizmalarda iki çeşit kas dokusu vardır,
c) Çeşitli organizmalarda kas tipleri,
d) Kaslar nasıl düzenlenmiştir.
3. Kasların kasılması :
a) Kasların kasılmasını uyaran faktörler,
b) Çizgili kasların kasılmasını açıklayan hipotez,
c) Kasların kasılmasının kimyasal yönden açıklanması,

10. BÖLÜM : ENDOKRİN SİSTEM
1. Bitkilerde hormonal düzenleştirme ve fonksiyonları.
2. Hayvanlarda hormonal düzenleştirme ve fonksiyonları.
3. İnsanda başlıca iç salgı bezleri ve fonkisyonları.

11. BÖLÜM : SİNİR SİSTEMLERİ :
1. Sinir sisteminin yapı ve görevleri :
a) Organizmaların çevrelerindeki değişmelere karşı gösterdikleri tepkiler,
b) Farklı organizmalarda bulunan değişik yapıdaki sinirler,
c) Sinir sistemi sinir hücrelerinden oluşur.
d) İmpulsların sinir hücresindeki geçişi,
e) Uyartı bir sinir hücresinden diğerine nasıl geçer,
f) Sinirler ve hormonlar değişik faaliyetleri düzenlemek için birlikte çalışırlar.
g) İnsanda duyu organları.
2. Sinir kontrolü ve homeostazis :
a) Merkezi sinir sistemi, beyin ve omurilik,
b) Omurilik yolu ile yürütülen bazı faaliyetler.

BİYOLOJİ 3

1. BÖLÜM : ÜREME
1. Üreme ve üremenin temel özellikleri :
a) Bitkilerde ve hayvanlarda eşeysiz üreme,
b) Eşeysiz üreme ile farklı özelliklere sahip oğul bireyler meydana gelir.
c) Mayoz özel bir hücre bölünmesidir.
2. Çiçekli bitkilerde eşeyli üreme :
a) Üreme organları çiçeklerde yer alır.
b) Tozlaşma, tohumlar ve meyveler.

3. Hayvanlarda eşeyli üremeler :
   a) Suda yaşayan hayvanların gametleri vücut dışında birleşir,
   b) Karada yaşayan hayvanlarda döllenme vücut içinde olur.
   c) Hayvanlarda gelişme.
   d) Ananın vücudu içinde geçen gelişme, korunma ve beslenme.
4. Plasentalı memelilerde üreme :
   a) Erkek üreme organında spermler meydana gelir,
   b) Dişi üreme organında yumurta meydana gelir.
   c) Ovaryum tarafından uterusta meydana gelen değişiklikler,
   d) Eğer ovaryum hormonları uterusu düzenliyorsa ovaryumu düzenleyenler nedir?
   e) Plasenta ve embriyo örtüleri embriyoyu besler,
   f) Süt salgılanması doğum olayı ile birlikte başlar.
   g) Erkek üreme (L) sistemini kontrol eden hormonlar.

2. BÖLÜM : GELİŞME
1. Bitkilerde gelişme şekilleri :
   a) Tek bir hücreden çok hücreli organizma nasıl gelişir,
   b) Yüksek bitkilerde gelişme tohum içinde başlar,
   c) Bitki embriyosundan primer büyüme dokuları gelişir.
2. Hayvanlarda gelişme şekilleri :
   a) Segmantasyon erken gelişme olayları.
   b) Segmantasyondan sonra embriyonun içinde boşluklar meydana gelir.
3. Gelişmenin açıklanması :
   a) Gözün gelişmesi, embriyonik indüksiyona bir örnektir.
   b) Bitki ve hayvan dokuları organizma dışında yetiştirilebilirler.
4. Gelişmede değişiklikler :
   a) Bitkiler ve hayvanlar kayıp kısımlarını tamamlayabilirler.
   b) Kontrolsüz hücre bölünmesi kanser meydana getirir.

3. BÖLÜM : KALITIM
1. Kalıtım ve çevre :
   a) Genetik nedir?
   b) İnsan daima seçimli üretme metodunu kullanmıştır,
   c) Çevre gelişmemize anahtar rol oynar,
   d) Yumurta ikizleri (Tek, Çok)
2. Mendel'in çalışması :
   a) Genetik bilimi Mendel ile başlar,
   b) Dominant ve resesif karakterler,
   c) Her karakteri en az bir çift gen tayin eder.
3. İhtimal ve genetik :
   a) İhtimal prensipleri,
   b) İhtimal prensipleri nasıl uygulanır?
   c) İhtimal prensiplerinin gametlere ve oğul döllere uygulanması,
   d) Mendel'in sonuçlarının yorumlanması.
4. Kalıtsal kalıplar :
   a) Dominantlık birçok karakterde ortaya çıkmasına rağmen her karakterde görülmez.
   b) Genotiplerin araştırılması,
   c) Aynı anda iki karakterin kalıtlanması,
   d) Çok atellilik nedir?

5. Eşeye bağlı kalıtım bazı genetik kalıplarını açıklar :
a) İnsanda eşeye bağlı karakterler,
b) Ayrılmama olayı eşeye bağlı kalıtımda istisna olanlar.

4. BÖLÜM : POPULASYON GENETİĞİ

1. Genlerde değişmeler :
a) Yeni gen çeşitleri mutasyonla meydana gelir,
b) Genler ne zaman mutasyona uğrar,
c) Radyasyonlar mutasyonlara sebep olurlar.
2. Genler ve populasyonlar :
a) Bir populasyonda belirli genlerin bulunuş oranı.
b) Bir genin frekansının bulunması.
3. Değişme halindeki populasyonlar :
a) Populasyonlar nasıl değişir.
b) Yeni alttürlerin meydana gelmesine sebep olan izolasyon ve mutasyon.
4. Yeni tiplerin orijini :
a) Yeni genetik tipler ve tarım.
b) Yeni türler nasil meydana gelir.

5. BÖLÜM : EVRİM

a) Evrim konusundaki düşüncelerin (görüşlerin) gelişimi.
... Lamarck'ın düşünceleri
... Darwin'in Doğal seçilim kuramı
b) Evrimi destekleyen kanıtlar.

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANLIĞINDAN

Karar Sayısı : 189 Tarih : 8.7.1992

Konu : "Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği'ni uygulayan orta dereceli okulların lise seçmeli dersler grubu arasında yer alan Biyoloji 1-2-3" dersi öğretim programlarının kabulü.

"Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği"ni uygulayan orta dereceli okulların lise seçmeli dersler grubu arasında yer alan "Biyoloji 1-2-3" dersi öğretim programlarının, denenip geliştirilmek ve 1991 - 1992 öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere, bağlı örneğine göre kabulü hususunun Bakan'a arzı kararlaştırıldı.

Ömer OKUTAN Başkan	Orhan ÇAKIROĞLU Üye	Ahmet SEVGİ Üye
Güler ŞENÜNVER Üye	Dr. Ezdihar KARABULUT Üye	Nâzım İrfan TANRIKULU Üye
Ömer ÖZÜDURU Üye	Prof. Dr. K. Yaşar KOPRAMAN Üye	Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL Üye
Sürmeli AĞDEMİR Üye	Mustafa ERTÜRK Üye	Selahattin MEYDAN Üye
Saim HEKİMOĞLU Üye	Haşim AYAOKUR Üye	Sevim ÇAMELİ Üye
Zürriyet DOĞAN Üye		

UYGUNDUR
8/7/1992

Köksal TOPTAN
Millî Eğitim Bakanı

SEÇMELİ BİYOLOJİ 1,2,3

AMAÇLAR :

1. Canlılar dünyasıyla ilgili temel ilkeleri öğrencilerin mantık çerçevesi içerisinde kavramalarını sağlamak,

2. En büyük laboratuvar olan yeryüzünde yaşayan tüm canlıların sahip oldukları fonksiyonlara paralel olarak birbiriyle zincirleme bir ilişki içinde olduklarını gözler önüne serdiklerini göstermek,

3. Öğrencilere bir fen bilimi olarak biyolojinin ne sadece bir gerçekler topluluğu ne de sadece bir fikirler zinciri olmadığını daha çok gerçeklerle fikirlerin karşılıklı etkilerinden doğan sürekli bir hayatî faaliyet olduğunu kavratmak,

4. Bilimde sabır, dikkat ve eleştirici düşünmenin bilim adamını başarıya ulaştıran başlıca özellikler olduğu ve bu özelliklerin eğitim yoluyla kazanılabileceğini öğrencilere aşılamak,

5. Bilimin basit bilgiler yığını olmadığını, zaman içinde gelişerek yeni, daha rasyonel bilgiler olarak karşımıza çıktığını yani değişmez bir nitelik taşımadığını, zaman zaman temel ilke ve teorilerin de değişebileceğini kavramalarına yardımcı olmak,

6. Öğrencileri bilgi yüklü kişiler olmaktan kurtarıp, serbest düşünme ve eleştirme yeteneğini kazandırarak, günlük hayatlarında problemlere ilmî açıdan bakabilen, muhakeme sistemleri gelişmiş vatandaşlar olarak yetişmelerine imkân vermek,

7. Öğrencilerin tabiatın insan hayatındaki önemini anlamalarına yardımcı olmak, böylece yurdumuzun tabiat kaynaklarına, güzelliklerine ve bunların korunmasına karşı ilgili ve sorumluluk duyan vatandaşlar halinde yetişmelerini sağlamak,

8. Bir organizmanın hayat savaşındaki başarısının, yapısındaki organizasyon ve koordinasyona bağlı olduğu gerçeğinden yararlanarak, bir toplum içinde durumun aynı olduğunu öğrencilere kavratmak,

9. Bir toplumun başarısının kendisini meydana getiren bireylerin görevlerini tam olarak yapmalarına bağlı olduğunu ve toplumda etkili organizasyon ve koordinasyon bulunmasına dayandığını anlamalarına yardım etmek, böylece bir ferdin topluma yararlı olmasının kendi yararına olduğu şuurunu geliştirmek.

AÇIKLAMALAR :

1. Biyoloji dersi okumaya başlayan öğrenciye, canlılık kavramı, canlılığın temel olayları, canlılar arasındaki ilişkiler, çevre-canlı ilişkisi kavratılmalıdır.

2. Öğrenciyi, ezberciliğe sevketmemek için, anatomik konulardan önce bütün canlılarda ortak olan canlılığın temel olayları işlenmeli ve böylece öğrencinin canlılar arasındaki ilişkileri bütünleştirebilmesi ve sentez yapabilmesi sağlanmalıdır.

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANLIĞINDAN

Karar Sayısı: 192 Tarih: 8.7.1992

Konu: "Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği"ni uygulayan orta dereceli okulların lise seçmeli dersler grubu arasında yer alan "Genel Türk Tarihi 1-2-3" ders programlarının kabulü.

"Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği"ni uygulayan orta dereceli okulların lise seçmeli dersler grubu arasında yer alan 12 (oniki) kredi saatlik "Genel Türk Tarihi 1-2-3" ders programlarının, denenip geliştirilmek ve 1992 - 1993 öğretim yılından itibaren uygulamak üzere, bağlı örneğine göre kabulü hususunun bakan'a arzı kararlaştırıldı.

Ömer OKUTAN Başkan	Orhan ÇAKIROĞLU Üye	Ahmet SEVGİ Üye
Güler ŞENÜNVER Üye	Dr. Ezdihar KARABULUT Üye	Nâzım İrfan TANRIKULU Üye
Ömer ÖZÜDURU Üye	Prof. Dr. K. Yaşar KOPRAMAN Üye	Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL Üye
Sürmeli AĞDEMİR Üye	Mustafa ERTÜRK Üye	Selahattin MEYDAN Üye
Saim HEKİMOĞLU Üye	Haşim AYAOKUR Üye	Sevim ÇAMELİ Üye
Zürriyet DOĞAN Üye		

UYGUNDUR
6/7/1992

Köksal TOPTAN
Millî Eğitim Bakanı

GENEL TÜRK TARİHİ 1,2,3

Konular işlenirken Talim ve Terbiye Kurulu'nun 8.7.1983 tarih ve 108 sayılı kararı ile kabul edilip 29.8.1983 tarih ve 2146 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanmış olan "Ortaöğretim kurumları Tarih Programı"nın amaç ve açıklamaları esas alınacaktır.

GENEL TÜRK TARİHİ 1

A. Türklerin Tarih Sahnesine Çıkışı
  1. Türklerin ana yurdu
  2. Ana yurta kurulan ilk uygarlıklar
  3. Hunlardan önceki Türklerin yaşayışı (Burada İskitlerden de bahsedilecektir)

B. İlk Türk Devletleri
  1. Hunlar
    a. Büyük Hun Devleti
    b. Kavimler Göçü ve Avrupa Hun Devleti
    c. Akhunlar
  2. Göktürkler
  3. Uygurlar

C. Diğer Türk Devletleri
Kırgızlar, Sabarlar, Avarlar, Hazarlar, Bulgarlar, Türgişler, Karluklar, Macarlar, Peçenekler, Uz'lar (Oğuzlar), Kumanlar

D. İlk Türk Devletlerinde Kültür ve Uygarlık
  1. Toplum yapısı
  2. Devlet yönetimi
  3. Ordu

4. Din ve inanış
5. Hukuk
6. Yazı, dil ve edebiyat
7. Ekonomi
8. Sanat

E. İlk Türk Devletlerinin Diğer Devletlerle İlişkileri
1. Türk - Çin ilişkileri
2. Türk - Moğol ilişkileri
3. Türk - Arap ilişkileri
4. Türk - İran ilişkileri

GENEL TÜRK TARİHİ 2

A. Türklerin İslâmiyeti Kabulü

B. İlk Türk - İslâm Devletleri
1. Tolunoğulları
2. Ihşidoğulları
3. Karahanlılar
4. Gazneliler
5. Büyük Selçuklu Devleti
6. Harzemşahlar

C. Türk - İslâm Devletlerinde Kültür ve Uygarlık
1. Toplum yapısı
2. Devlet yönetimi
3. Ordu
4. Toprak yönetimi
5. Hukuk
6. Dil ve edebiyat
7. Ekonomik hayat
8. Bilim ve sanat

D. Orta Asya ve Yakın Doğuda Kurulan Diğer Devletler
1. Fatimîler
2. Eyyubîler
3. Memlûklar
4. Moğol İmparatorluğu
5. Timur İmparatorluğu
6. Babür İmparatorluğu

(Bu devletlerin siyasî tarihlerine yer verilmekle beraber daha çok kültür ve uygarlıkları üzerinde durulacaktır)

GENEL TÜRK TARİHİ 3

A. Anadolu'ya İlk Türk Akınları

B. Türklerin Anadolu'yu Yurt Edinişleri

C. Anadolu'da Kurulan İlk Türk Beylikleri
1. Saltuklular
2 Mengücekliler
3. Danişmentliler
4. Artuklular

D. Anadolu Selçuklu Devleti

E. Uçlar ve Anadolu Beylikleri

F. Akkoyunlular ve Karakoyunlular

G. Anadolu Selçukluları, ve Beylikler Döneminde Türk Denizciliği

H. Anadolu Selçuklu ve Beylikler Dönemi Türk Uygarlığı
1. Toplum yapısı
2. Devlet yönetimi
3. Ordu
4. Din
5. Hukuk
6. Fikir, dil ve edebiyat
7. Ekonomik hayat
8. Sanat

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANLIĞINDAN

Karar Sayısı : 193 Tarih : 8.7.1992

Konu : "Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği"ni uygulayan orta dereceli okulların lise seçmeli dersler grubu arasında yer alan "Osmanlı Tarihi 1-2" ders programlarının kabulü.

"Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği"ni uygulayan orta dereceli okulların lise seçmeli dersler grubu arasında yer alan 8 (sekiz) kredi saatlik "Osmanlı Tarihi 1-2" ders programlarının denenip geliştirilmek ve 1992 - 1993 öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere, bağlı örneğine göre kabulü hususunun Bakan'a arzı kararlaştırıldı.

Ömer OKUTAN Başkan	Orhan ÇAKIROĞLU Üye	Ahmet SEVGİ Üye
Güler ŞENÜNVER Üye	Dr. Ezdihar KARABULUT Üye	Nâzım İrfan TANRIKULU Üye
Ömer ÖZÜDURU Üye	Prof. Dr. K. Yaşar KOPRAMAN Üye	Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL Üye
Sürmeli AĞDEMİR Üye	Mustafa ERTÜRK Üye	Selahattin MEYDAN Üye
Saim HEKİMOĞLU Üye	Haşim AYAOKUR Üye	Sevim ÇAMELİ Üye
Zürriyet DOĞAN Üye		

UYGUNDUR
8/7/1992

Köksal TOPTAN
Millî Eğitim Bakanı

OSMANLI TARİHİ 1,2

Konular işlenirken Talim ve Terbiye Kurulu'nun 8.7.1983 tarih ve 108 sayılı kararı ile kabul edilip 29.8.1983 tarih ve 2146 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanmış olan "Ortaöğretim Kurumları Tarih Programı"nın amaç ve açıklamalarına bağlı kalınacaktır.

OSMANLI TARİHİ 1

I. **Ünite :** XIV. ve XV. Yüzyıllarda Osmanlı Devleti

A. XIV. Yüzyıl Başında Yakındoğu ve Avrupa

B. Osmanlı Devletinin Kuruluşu
1. Kayı Boyunun Anadolu'ya gelişi
2. Osman Bey döneminin siyasal olayları
3. Orhan Bey döneminin siyasal olayları

C. Balkanlarda Fetihler
1. I. Murat döneminin siyasal olayları
2. Yıldırım Beyazıt döneminin siyasal olayları
D. Anadolu'da Siyasî Birliğin Kurulması
1. I. Murat döneminde Anadolu'daki faaliyetler
2. Yıldırım Beyazıt döneminde Anadolu'daki faaliyetler
E. Ankara Savaşı
F. Kardeşler Arası Taht Kavgaları
G. Devlet Hâkimiyetinin ve Ülke Bütünlüğünün Yeniden Sağlanması
1. Çelebi Mehmet döneminin siyasal olayları
2. II. Murat döneminin siyasal olayları
H. Fatih Dönemi
1. İstanbul'un fethi
2. Batıda gelişmeler
3. Anadolu'da gelişmeler
4. Denizlerde gelişmeler
İ. II. Beyazıt Dönemi
1. Cem olayı
2. II. Beyazıt döneminin siyasal olayları

II. Ünite : XVI. Yüzyılda Osmanlı Devleti
A. Yavuz Sutan Selim Dönemi
1. Doğu siyaseti
2. İran seferi
3. Mısır seferi
B. Kanunî Dönemi
1. İç isyanlar
2. Batıda gelişmeler
3. Doğuda gelişmeler
4. Denizlerde gelişmeler
C. II. Selim Döneminin Siyasal Olayları
D. III. Murat Döneminin Siyasal Olayları
E. III. Mehmet Döneminin Siyasal Olayları

III. Ünite : XV. ve XVI. Yüzyıllarda Avrupa'daki Gelişmeler
A. Bilim ve Teknik Alanındaki Gelişmeler
B. Siyasal Alandaki Gelişmeler
C. Ekonomi Alanındaki Gelişmeler
D. Düşünce Hayatında ve Sanatta Gelişmeler
E. Avrupa'daki Gelişmelerin Osmanlı Devletine Etkileri

IV. Ünite : XVII. Yüzyılda Osmanlı Devleti
A. Osmanlı Devletinin Genel Durumu
B. I. Ahmet Döneminin Siyasal Olayları
C. II. Osman (Genç Osman) Döneminin Siyasal Olayları
D. IV. Murat Döneminin Siyasal olayları
E. IV. Mehmet Döneminin Siyasal olayları
F. II. Süleyman, II. Ahmet ve II. Mustafa Dönemlerinin Siyasal Olayları
G. İç İsyanlar
a. İstanbul isyanları
b. Celâli isyanları
c. Eyalet isyanları

H. XVII. Yüzyıl Islahatlarının Amacı ve Özelikleri

V. Ünite : XVIII. Yüzyılda Osmanlı Devleti

A. III. Ahmet Döneminin Siyasal Olayları
B. I. Mahmut Döneminin Siyasal Olayları
C. III. Mustafa Döneminin Siyasal Olayları
D. I. Abdülhamit Döneminin Siyasal Olayları
E. III. Selim Döneminin Siyasal Olayları
F. XVIII. Yüzyıl Islahatlarının Amacı ve Özellikleri

VI. Ünite : XVII. ve XVIII. Yüzyıllarda Avrupa

A. Bilim ve Teknik Alanındaki Gelişmeler
B. Siyasal Alandaki Gelişmeler
C. Ekonomi Alanındaki Gelişmeler
D. Düşünce Hayatındaki Gelişmeler
E. Avrupa'daki Gelişmelerin Osmanlı Devletine Etkileri

VII. Ünite : XIX. Yüzyılda Birinci Dünya Savaşı Sonuna Kadar Osmanlı Devleti

A. II. Mahmut Dönemi Siyasal Olayları
B. Abdülmecit Dönemi Siyasal Olayları
C. Abdülaziz Dönemi Siyasal Olayları
D. II. Abdülhamit Dönemi Siyasal Olayları
E. V. Mehmet (Reşat) Dönemi Siyasal Olayları
F. XIX. Yüzyıl Islahatlarının Amacı ve Özellikleri

OSMANLI TARİHİ 2

A. Osmanlı Devlet Teşkilâtı ve Yönetim
   1. Osmanlı devlet anlayışı
   2. Merkez teşkilâtı
   3. Maliye teşkilâtı
   4. Taşra teşkilâtı
   5. Askerî teşkilât
   6. Hukuk
   7. İlmiye teşkilâtı

B. Osmanlı Toplumunun Yapısı
   1. Osmanlı toplumunun etnik yapısı
   2. Osmanlı toplumunun dinî yapısı
   3. Meslekî zümreler

C. Osmanlılarda Ekonomik Hayat
   1. Üretim
      a. Toprak idaresi ve tarım
      b. Hayvancılık
      c. Madencilik
      d. Sanayii
   2. Ticaret
      a. İç ticaret
      b. Dış ticaret
      c. Ticaret yollarının değişmesi
      d. Kapitülâsyonlar
      e. Dış borçlar
   3. Maliye
      a. Para politikası
      b. Vergi sistemi

c. Bütçe
d. Bankacılık

D. Osmanlılarda Eğitim ve Öğretim
1. Osmanlı devletinin eğitim anlayışı
2. Halk eğitimi
3. İlk öğretim
4. Orta ve yüksek öğretim
5. Meslekî eğitim
6. Batı tarzında açılan okullar
7. Maarif teşkilâtının kurulması

E. Osmanlılarda Kültür ve Sanat
1. Osmanlılar devrinde Türk kültürünün genel özellikleri
2. Yazı, dil ve edebiyat
3. Basın ve yayın
4. Düşünce hayatı ve bilim
5. Güzel sanatlar
6. Günlük hayat
7. Batının Türk kültürüne etkileri

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANLIĞINDAN

Karar Sayısı : 191 **Tarih : 8.7.1992**

Konu : "Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği"ni uygulayan orta dereceli okulların lise ortak dersler grubu arasında yer alan "Tarih 1-2" ders programlarının kabulü.

"Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği"ni uygulayan orta dereceli okulların lise ortak dersler grubu arasında yer alan 6 (altı) kredi saatlik "Tarih 1-2" ders programlarının, denenip geliştirilmek ve 1992 - 1993 öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere, bağlı örneğine göre kabulü hususunun Bakan'a arzı kararlaştırıldı.

Ömer OKUTAN Başkan	**Orhan ÇAKIROĞLU** Üye	**Ahmet SEVGİ** Üye
Güler ŞENÜNVER Üye	**Dr. Ezdihar KARABULUT** Üye	**Nazım İrfan TANRIKULU** Üye
Ömer ÖZÜDURU Üye	**Prof. Dr. K. Yaşar KOPRAMAN** Üye	**Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL** Üye
Sürmeli AĞDEMİR Üye	**Mustafa ERTÜRK** Üye	**Selahattin MEYDAN** Üye
Saim HEKİMOĞLU Üye	**Haşim AYAOKUR** Üye	**Sevim ÇAMELİ** Üye
Zürriyet DOĞAN Üye		

UYGUNDUR
6/7/1992
Köksal TOPTAN
Millî Eğitim Bakanı

TARİH 1,2

Talim ve Terbiye Kurulu'nun 8.7.1983 tarih ve 108 sayılı kararı ile kabul edilip 29.8.1983 tarih ve 2146 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan "Ortaöğretim Kurumları Tarih Programı"nın amaç ve açıklamalarına bağlı kalınacaktır.

İlgili ünitelerde 24.4.1986 tarih ve 95 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu Kararı ile kabul edilip 30.6.1986 tarih ve 2212 sayılı Tebliğler Dergisinde yayımlanan Atatürkçülük'le ilgili konulara yer verilecektir.

Ders Plânı hazırlanırken bir dönemdeki ders saati sayısı esas alınarak ünitelerin her birine yaklaşık olarak aşağıda belirtilen şekilde ağırlık verilecektir :

Ünite	Tarih 1	Tarih 2
I	% 4	% 15
II	% 5	% 28
III	% 8	% 5
IV	% 4	% 21
V	% 10	% 28
VI	% 15	% 3
VII	% 15	—
VIII	% 14	—
IX	% 4	—
X	% 16	—
XI	% 5	—
Toplam :	% 100	% 100

TARİH 1

I. Ünite : Tarihe Giriş :

A. **Tarihin** Tanımı, Konusu, Tarihe Yardımcı Bilimler, Tarih Öğretiminin Önemi (Türk tarihini öğrenmenin gerekliliği üzerinde durulacaktır)

B. **Tarihin** Başlangıcı ve Devirleri :

1. Tarih öncesi devirler
2. Tarih devirleri

C. **Tarihte** Takvime Başlangıç ve Türklerin Bungüne Kadar Kullandıkları Takvimler

II. Ünite : Türklerin Anayurdu (İlk Yurdu) ve Göçler :

(Türklerin ilk yurdu "Orta - Asya" ve göçler)

A. **Anayurdun** (ilk yurdun) Sınırları ve Anayurtta (ilk yurtta) Kurulun İlk Medeniyetler

B. **Göçler** ve Göçlerden Sonra Anayurdun (İlk yurdun) Durumu

III. Ünite : Asya ve Mısır'da Kurulan İlk Medeniyetler :

(Mezopotamya, Mısır ve Anadolu'da kurulan devletlerin siyasî tarihlerine sadece kuruldukları yer ve kurucuları açısından yer verilecek; daha çok medeniyetleri ve özellikle Anadolu Medeniyeti üzerinde durulacaktır)

A. **Mezopotamya** Medeniyeti.

B. **Mısır** Medeniyeti

C. **Anadolu** Medeniyeti (Truva, Alişar, Alacahöyük ve yazılı döneme geçişten sonraki ilk medeniyetler; Hititler, Frigler, Lidyalılar, Urartular, İyonlar)

D. **Çin, Hint, İskit,** İran, Fenike ve İbrani Medeniyetleri (Bu medeniyetlerin yalnızca insanlığa etki yapan özelliklerine değinilecektir)

IV. Ünite : Ege ve Roma Medeniyetleri :

(Siyasî tarihlerine sadece kuruldukları yer ve kurucuları açısından yer verilecek, özellikle medeniyetleri işlenecektir)

A. **Ege** Medeniyeti (Girit, Miken, Yunan Medeniyetleri)

B. **Büyük İskender** ve Hellenistik Dönem Medeniyeti

C. **Roma** Medeniyeti (Hristiyanlığın doğuş ve yayılışına da yer verilecektir)

V. Ünite : İslâmiyetten Önce Kurulan Türk Devletleri :

A. **Türk** Adının Anlamı ve Kökeni

B. **Hunlar**

1. Asya Hunları
2. Kavimler göçü, sebepleri, sonuçları ve Avrupa Hunları

3. Akhunlar

C. Göktürkler

D. Uygurlar

E. Diğer Türk Devletleri: (Kırgızlar, Sabarlar, Avarlar, Hazarlar, Bulgarlar, Türgişler, Karluklar, Macarlar, Peçenekler, Uz'lar (Oğuzlar), Kumanlar. Bu devletlerin adı ve kuruldukları yer belirtilecektir)

VI. Ünite: İslâmiyetten Önce Kurulan Türk Devletlerinde Kültür ve Medeniyet :

A. Devlet Yönetimi

B. Toplum Yapısı

C. Ordu

D. Din ve İnanış

E. Hukuk

F. Dil, Edebiyat (İlk Türk yazıtlarına yer verilecektir)

G. Sanat

H. Ekonomi ve Ticaret

VII. Ünite: İslâm Tarihi :

A. İslâmiyetten Önce Ortadoğu'nun Siyasî Durumu
(Ayrıntıya girmeden genel durumları itibariyle yer verilecektir)

1. Bizans İmparatorluğu
2. Sasaniler
3. Arap Yarımadasındaki Devletler

B. İslâmiyetten Önce Arap Yarımadasında Kültür ve Medeniyet :

1. Sosyal ve ekonomik hayat
2. Devlet yönetimi
3. Dil ve edebiyat
4. Din ve inanış

C. İslâmiyetin Doğuşu ve Gelişmesi :

1. Hz. Muhammed'in hayatı
2. İslâmiyetin doğuşu, esasları ve hicret
3. Hz. Muhammed'in seferleri ve son zamanları
4. Dört Halife devri
5. Emeviler, Abbasiler ve Endülüs Emevileri (Siyasî tarihlerine bu zamandaki Türk - Arap ilişkileri yönünden ağırlık verilecektir)
6. Abbasiler devrinde Türklerin etkinliği ve hizmetleri

D. İslâm Kültür ve Medeniyeti (Türklerin İslâm kültür ve medeniyetine etkileri, hizmetleri üzerinde durulacaktır)

1. Devlet yönetimi
2. Ordu
3. Eğitim - öğretim
4. Dil, edebiyat ve bilim
5. Sosyal ve ekonomik hayat
6. Sanat
7. İslâm kültür ve medeniyetinin dünya kültür ve medeniyetindeki yeri

VIII. Ünite: Türklerin İslâmiyete Girişleri ve İlk Türk - İslâm Devletleri :

A. Türklerin İslâmiyete Girişleri ve Talas Savaşı

B. İlk Türk - İslâm Devletleri (Büyük Selçuklu İmparatorluğu dışındakiler anahatlarıyla işlenecek, bu arada Samanoğulları devleti de anlatılacaktır).

1. Karahanlılar
2. Gazneliler
3. Tulunoğulları, Akşitler

4. Büyük Selçuklu İmparatorluğu :

a) Oğuzlar

b) Büyük Selçuklu Devleti'nin kuruluşu ve genişlemesi

c) Dağılışı (İmparatorluğun dağılışından sonra ortaya çıkan Horasan, Irak, Suriye, Kirman, Anadolu Selçuklu ve Atabeylikler sadece kuruldukları yerler ve isimleri açısından belirtilecektir).

C. İlk Türk - İslâm Devletlerinde Kültür ve Medeniyet :

1. Devlet yönetimi
2. Ordu
3. Sosyal ve ekonomik hayat
4. İlim ve kültür
5. Dil ve edebiyat
6. Sanat

IX. **Ünite :** Ortaçağda Avrupa :

A. Kilise ve Papalık

B. Feodalite

C. Fikir ve Sanat Hareketleri (Türk - İslâm Kültürü ile mukayeseli olarak anlatılacak, bu arada Bizans kültür ve medeniyetine de yer verilecektir).

D. Haçlı Sefreleri

1. Sebepleri
2. I., II., III., IV. Haçlı Seferleri
3. Türk ve dünya tarihi açısından önemli sonuçları

X. **Ünite :** Türkiye Tarihi :

A. Anadolu'ya İlk Türk Akınları (1071 tarihine kadar)

B. Türklerin Anadolu'yu Yurt Edinişleri (Malazgirt Savaşı'nın önemi vurgulanacaktır).

C. Anadolu'da İlk Türk Beylikleri : Saltuklular, Mengücekliler, Danişmentliler, Artuklular (Bunların kuruldukları yer ve Türklerin Anadolu'ya yerleşmeleri üzerinde durulacaktır).

D. Anadolu Selçulu Devleti :

1. Anadolu Selçuklu Devletinin kuruluş ve gelişme devri (Miryokefalon Savaşı'nın önemi vurgulanacaktır).
2. Anadolu Selçuklu Devletinin dağılışı (Kösedağ Savaşı'nın önemi vurgulanacaktır).
3. Anadolu Selçuklu beylikleri dönemi (Osmanlı, Karaman, Germiyan, Karesi, Hamitoğulları, Menteşeoğulları, Candaroğulları, Aydınoğulları, Saruhanoğulları ve diğer beylikler).
4. Anadolu Selçukluları ve beylikleri döneminde Türk denizciliği
5. Anadolu'da Selçuklu ve beylikler dönemi Türk medeniyeti :

a) Devlet yönetimi

b) Sosyal ve ekonomik hayat

c) Din

d) Fikir, dil ve edebiyat

e) Sanat

XI. **Ünite :** Orta Asya ve Yakın Doğuda Kurulan Diğer Devletler :

(Kuruldukları zaman yer ve kurucuları belirtilecek, kültür ve medeniyetlerine ise daha geniş yer verilecektir).

1. Fatimiler
2. Eyyubiler
3. Memlûklar

4. Harzemşahlar
5. Moğol İmparatorluğu
6. Timur İmparatorluğu (Hindistan'da kurulan Türk Babür İmparatorluğu ile birlikte işlenecektir).
7. Akkoyunlu ve Karakoyunlu devletleri

TARİH 2

I. Ünite : Osmanlı Devleti (Kuruluştan Fatih Dönemine Kadar)

A. Osmanlı Devletinin Kuruluş Döneminde Anadolu ve Balkanların Genel Durumu
1. Anadolu'nun durumu
2. Balkanlar'ın durumu

B. Osmanlı Devletinin Kuruluş Dönemi :
1. Osmanlıların menşei
2. Devletin kuruluşu
3. Rumeli'ye geçiş ve Anadolu'da yayılma siyasetinin başlaması (Osman Bey, Orhan Bey, I. Murat dönemleri).
4. Yıldırım Beyazıt dönemi
   a) Anadolu'da Türk birliğini kurma çalışmaları
   b) Balkanlar'da gelişme
   c) Ankara Savaşı sonuçları ve fetret devri
5. Devlet hâkimiyetinin ve ülke bütünlüğünün yeniden sağlanması (Çelebi Mehmet, II. Murat dönemleri)

II. Ünite : Osmanlı İmparatorluğu (XVII. Yüzyıla kadar) :

A. İmparatorluğa Geçiş ve Yükselme Devri :
1. Fatih Dönemi :
   a) İstanbul'un fethi, sebepleri, Türk ve dünya tarihi açısından önemli sonuçları
   b) Batıda gelişme
   c) Anadolu'da gelişme
   d) Denizlerde gelişme
2. II. Beyazıt Dönemi :
   a) Cem olayı
   b) Osmanlı - Memlûk, Osmanlı - İran, Osmanlı - Venedik ilişkileri
3. Yavuz Sultan Selim Dönemi :
   a) Yavuz'un devletin başına geçmesi
   b) İran Seferi
   c) Mısır seferi ve Halifeliğin Osmanlılara geçmesi (Yavuz Sultan Selim'in doğu siyaseti vurgulanacaktır).
4. Kanunî Dönemi :
   a) İç isyanlar
   b) Batıda gelişmeler, Osmanlı Fransız ilişkileri ve batıda kapitülâsyonlar
   c) Doğuda gelişmeler
   d) Denizlerde gelişmeler
5. Diğer siyasî gelişmeler ve Sokullu Mehmet Paşa (Bu dönemdeki savaşlar, antlaşmalar ve diğer olaylar ayrıntıya girilmeden özellikle sebep - sonuç ilişkileri yönünden işlenecek ve konulara Türk tarihindeki önemleri oranında ağırlık verilecektir).

B. Kuruluş ve Yükselme Döneminde Osmanlı Kültür ve Medeniyeti :
1. Devlet yönetimi
2. Memleket yönetimi
3. Toprak

4. Maliye
5. Ordu ve donanma
6. Hukuk
7. Eğitim ve öğretim
8. Dil ve edebiyat
9. İlim, kültür
10. Sosyal ve ekonomik hayat
11. Sanat

III. Ünite : XV. ve XVI. Yüzyıllarda Avrupa :

A. Devletler Tablosuna Genel Bir Bakış

B. Önemli Olaylar, Fikir ve Sanat Hareketleri
1. Yeni buluşlar
2. Coğrafya keşifleri, sebepleri ve sonuçları
3. Rönesans, sebepleri, yayılışı ve sonuçları
4. Reform, sebepleri, yayılışı ve sonuçları

IV. Ünite : XVII. ve XVIII. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu ve Avrupa :

A. XVII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu (Duraklama Devri) :
1. Osmanlı İmparatorluğunun genel durumu
2. Dış ilişkiler: Osmanlı - İran, Osmanlı - Avusturya, Osmanlı - Lehistan, Osmanlı - Venedik ilişkileri (Daha çok sebep - sonuç ilişkileri yönünden işlenecektir).
3. İç isyanlar, sebepleri, nitelikleri ve sonuçları (İstanbul İsyanları, Anadolu'da Celâli isyanları ve eyalet isyanları).
4. Islahat hareketleri ve bunların karakterleri (Kuyucu Murat Paşa, II. Osman (Genç Osman), IV. Murat, Tarhuncu Ahmet Paşa, Köprülüler devri).

B. XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu (Gerileme Devri) :
1. Dış ilişkiler : Osmanlı - Rus, Osmanlı - Venedik, Osmanlı - Avusturya, Osmanlı - İran, Osmanlı - Fransız ilişkileri (Daha çok sebep - sonuç ilişkileri yönünden işlenecektir).
2. Islahat hareketleri ve bunların karakterleri (Lâle devri, I. Mahmut, III. Mustafa, I. Abdülhamit ve III. Selim).

C. XVII. ve XVIII. Yüzyıllarda Osmanlı Kültür ve Medeniyeti :
1. Devlet yönetimi
2. Toprak yönetimi
3. Ordu ve donanma
4. Maliye
5. Eğitim - öğretim
6. Bilim ve teknik
7. Dil, edebiyat
8. Sosyal ve ekonomik hayat
9. Sanat

D. XVII. ve XVIII. Yüzyıllarda Avrupa ve Amerika :
1. Devletler tablosuna genel bir bakış
2. Amerika Birleşik Devletlerinin kuruluşu
3. Fransız ihtilâli, ihtilâlin sebepleri ve sonuçları
4. Fransız ihtilâli'nin Osmanlı İmparatorluğuna etkileri
5. Avrupa'da bilim ve sanat

V. Ünite : XIX Yüzyıldan I. Dünya Savaşı Sonuna Kadar Osmanlı İmparatorluğu ve Avrupa :

A. Avrupa'daki Sosyal Gelişmeler (1830 ve 1848 ihtilâlleri)

B. Osmanlı İmparatorluğunda Siyasî gelişmeler

1. Osmanlı - Fransız - İngiliz ve Rus İlişkileri
2. 1806 - 1812 Osmanlı - Rus savaşı
3. Kabakçı isyanı ve Alemdar Mustafa Paşa
4. Sırp isyanı
5. Yunan isyanı
6. 1828 - 1829 Osmanlı - Rus savaşı
7. Mısır ve boğazlar sorunu
8. Kırım savaşı

C. Islahat hareketleri

1. II. Mahmut dönemi ıslahatı
2. Tanzimat fermanı
3. Islahat fermanı
4. I. ve II. Meşrutiyet

D. Osmanlı İmparatorluğunun Dağılması :

1. Panislavizm hareketleri, 1877 - 1878 Osmanlı - Rus savaşı ve Berlin Kongresi,
2. Dağılma hareketleri sırasında yaratılan Ermeni sorunu
3. Kıbrıs, Tunus ve Mısır'ın elimizden çıkması
4. Doğu Rumeli sorunu ve Bulgaristan krallığının kurulması
5. Girit sorunu ve Osmanlı - Yunan savaşı
6. Bosna - Hersek'in elimizden çıkması
7. Trablusgarp ve Balkan savaşları (Sebepleri ve sonuçları üzerinde durulacaktır).
8. I. Dünya Savaşı
   a) Savaş öncesi siyasî durum ve savaşın sebepleri
   b) Osmanlı Devletinin savaşa girmesi ve cepheler (Çanakkale muharebeleri ve Mustafa Kemal'in bu muharebelerdeki başarıları üzerinde önemle durulacaktır).
   c) Savaşın sonuçları (Kurtuluş Savaşı'nın başlamasına kadar geçen olaylar da bu bölümde işlenecektir).

E. XIX. Yüzyıl Osmanlı Kültür ve Medeniyeti :

1. Devlet yönetimi
2. Toprak yönetimi
3. Maliye
4. Ordu ve donanma
5. Hukuk
6. Eğitim - öğretim
7. Dil, edebiyat ve kültür
8. Sosyal ve ekonomik hayat
9. Sanat

VI. Ünite : II. Dünya Savaşı :

A. Savaş Öncesi Siyasî Durum ve Savaşın Sebepleri
B. Savaşın Başlaması ve Türkiye'nin Tutumu
C. Savaşın Sonuçları
D. Atatürk'ün II. Dünya Savaşı Öncesinde, Bu Savaş Hakkındaki Görüşleri.

TALİM VE TERBİYE KURULU BAŞKANLIĞINDAN

Karar Sayısı : 184 Tarih : 26.6.1992

Konu : Ortaöğretim Kurumları Felsefe Dersi Programı.

Kurulumuzda görüşülerek uygun bulunan "Ortaöğretim Kurumları Felsefe Dersi Programı"nın 1993 - 1994 öğretim yılından itibaren denenip geliştirilmek üzere bağlı örneğine göre kabulü; Kurulumuzun 1.7.1985 tarih ve 101 sayılı kararı ile kabul edilerek uygulamaya konulan Felsefe dersi programının ise yürürlükten kaldırılması hususlarının Bakan'a arzı kararlaştırıldı.

Ömer OKUTAN Başkan	**Orhan ÇAKIROĞLU** Üye	**Ahmet SEVGİ** Üye
Güler ŞENÜNVER Üye	**Dr. Ezdihar KARABULUT** Üye	**Nâzım İrfan TANRIKULU** Üye
Ömer ÖZÜDURU Üye	**Prof. Dr. K. Yaşar KOPRAMAN** Üye	**Prof. Dr. Abdurrahman GÜZEL** Üye
Sürmeli AĞDEMİR Üye	**Mustafa ERTÜRK** Üye	**Selahattin MEYDAN** Üye
Saim HEKİMOĞLU Üye	**Haşim AYAOKUR**	**Sevim ÇAMELİ** Üye

UYGUNDUR
25/6/1992
Köksal TOPTAN
Millî Eğitim Bakanı

NOT : Program kitapçık olarak basılıp, ilgili birimlere dağıtılacaktır.

ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜNDEN

SAYI : 323.11. Prs. Ok. İd. İş. Dai. Bşk. İd. İş. Şb. - 58888 Tarih : 2.7.1992

KONU : Özel Öğretim Kurumlarında Görevlendirilen Personelin Stajyerlik İşlemleri ile Sicil ve Disiplin Amirleri Hakkında Yönerge.

BAKANLIK MAKAMINA

İLGİ : a) Millî Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğünce Bakanlık Makamından alınan 21.6.1988 tarih ve 23465 sayılı Makam Oluru.

b) Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliği.

Özel Öğretim Kurumlarında Görevlendirilen Personelin Stajyerlik İşlemleri ile Sicil ve Disiplin Amirleri Hakkında Yönerge ilgi (a) olur ile kabul edilerek 21.6.1988 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir. Yönergenin uygulandığı yaklaşık dört yıllık süre içerisinde özel öğretim kurumlarında büyük gelişme ve değişmeler meydana gelmiştir. Kurum, öğretmen, uzman ve usta öğretici sayılarında ve bunların niteliklerinde meydana gelen değişme ve gelişmelerle, ilgili (b) Yönetmelikde değişiklik yapılması sonucu ilgi (a) yönergenin bazı maddelerinin yeniden gözden geçirilmesine ve gerekli değişikliklerin yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

İlgi (a) yönergenin dört yıllık uygulaması sonucu karşılaşılan problemleri gidermek, ilgi (b) yönetmelikde yapılan değişiklikler sonucu yönergeye atıfta bulunulan hususlara açıklık kazandırmak maksadıyla ekli "Özel Öğretim Kurumlarında görevlendirilen personelin Stajyerlik İşlemleri ile Sicil ve Disiplin Amirleri Hakkında Yönergenin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkındaki Yönerge" hazırlanmıştır.

Adı geçen yönergenin bağlı örneğe göre kabulünü tensiplerinize arz ederim.

Necdet ÖZKAYA
Genel Müdür

OLUR
2/7/1992
Prof. Dr. Necati ERŞEN
Müsteşar
Bakan Adına

21.6.1988 Tarih ve 23465 Sayılı Makam Oluru ile Yürürlüğe Giren Özel Öğretim Kurumlarında Görevlendirilen Personelin Stajyerlik İşlemleri ile Sicil ve Disiplin Amirleri Hakkında Yönergenin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Yönerge

MADDE 1 - 21.6.1988 Tarih ve 23465 Sayılı Makam Oluru ile Yürürlüğe Giren Özel Öğretim Kurumlarında Görevlendirilen Personelin Stajyerlik İşlemleri ile Sicil ve Disiplin Amirleri Hakkında Yönergenin 4. maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Rehber", kendisine stajyer öğretmen, uzman ve usta öğretici yetiştirme görevi verilen asıl görevli öğretmen uzman veya usta öğreticileri,

MADDE 2 - Aynı Yönergenin 5. maddesinin son paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 5 - Üniversite veya yüksekokullarda en az iki takvim yılı öğretim görevlisi, öğretim üyesi veya bilfiil derse girmek suretiyle araştırma görevlisi olarak görev yapanlardan kurumlarda görev alabilme nitelik ve şartlarını taşıyanlar, özel öğretim kurumlarında görev almaları halinde stajyer muamelesine tabi tutulmazlar.

MADDE 3 - Aynı Yönergenin 6. maddesinin son paragrafı değiştirilerek aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

Özel öğretim kurumlarında stajyer öğretmen, uzman veya usta öğretici görevlendirilebilmesi için (rehberlik servisinde görevli rehber öğretmen, ölçme ve değerlendirme, program geliştirme ve benzeri uzmanlar hariç), kurumda stajyerin branşında veya en yakın branşta en az bir asli görevli aylık ücretli öğretmen, uzman veya usta öğretici bulunması gereklidir.

Stajyer öğretmen, uzman veya usta öğreticiler, rehberin gözetim ve denetiminde görev yapar ve derslere girer.

MADDE 4 - Aynı Yönergenin 9. maddesini son fıkrası değiştirilerek aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Özel okul öncesi eğitim kurumu ve ilkokullarda, ilkokul seviyesinde öğrenim veren özel dershaneler ile öğrenci etüd eğitim merkezlerinde ve kurslarda görevli olan stajyer öğretmen, uzman veya usta öğreticiler stajyerlik sürsi içerisinde en az bir defa ilköğretim müfettişlerince teftiş edilirler.

Stajyerlerin yetiştirilmelerinden kurum müdürü ile rehber sorumludur.

Rehber;

a) Ortaokul, lise ve dengi okullarda zümre öğretmenleri, zümre başkanı ve kurum idaresinin,

b) Diğer kurumlarda zümre öğretmenleri varsa zümre başkanı ve kurum idaresinin, görüşünü alarak yetiştirme programı hazırlar. Bu program zümre başkanı ve kurum müdürünün onayından sonra uygulanır.

Stajyerler yetiştirme programında belirtilen çalışmalara ilk bir ay gözlemci olarak katılır. Sonraki iki ayda stajyerler belirtilen çalışmalara rehber nezaretinde ilgililerle beraber katılır. Bu süre esnasında stajyerler okul ve kurslarda öğrencilere not veremezler. Öğrenci başarısının değerlendirilmesi rehber tarafından yapılır.

İlk üç ay sonunda rehberce verilen ara raporda stajyerin bağımsız derse girebileceği kanaatine yer verilmesi halinde, stajyerler kurumlarda rehberin gözetim ve denetiminde derse girebilir, not verebilir, öğrenci ve kursiyerlerin başarını değerlendirebilirler, Stajyerin yetiştirilmesi ile ilgili programın uygulanmasına stajyerlik süresince devam edilir.

MADDE 5 - Aynı Yönergenin 10. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 10 - Özel öğretim kurumlarında görev alan stajyerlerin stajyerlikleri bir takvim yılı dolmadan kaldırılmaz ve stajyerliğinin kaldırılması teklifinde bulunulamaz.

MADDE 6 - Aynı Yönergenin 20. maddesinin (B) fıkrasının (b) ve (c) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(b) Özel kurslarda görevli öğretmenler için (EK: 5),

(c) Uzman ve usta öğreticiler için (EK: 3),

MADDE 7 - Aynı Yönergenin 21. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 21 - Stajyerler kendi kurumlarında haftada azami;

a) Lise seviyesindeki kurumlarda görevli öğretmen, uzman veya usta öğreticiler 15,

b) Okul öncesi eğitim, ilkokul ve ortaokul seviyesindeki kurumlar ile kurslarda görevli öğretmen uzman veya usta öğreticiler 18,

saat derse girerler.

Stajyerler kendi kurumlarında girmekle mükellef oldukları ders saati dışında kalan zamanlarında;

a) Okullar dışındaki kurumlarda görevli stajyer öğretmenler stajyerlik sürelerini tamamlıyacakları resmi veya özel okullarda haftada 12 - 15 saat,

b) Stajyer uzman ve usta öğreticiler ile okullarda görevli stajyer öğretmenler kendi kurumlarında haftada 12 - 15 saat görev yaparlar .

MADDE 8 - Bu yönerge hükümlerini Millî Eğitim Bakanı Yürütür.

MADDE 9 - Bu yönerge onayı tarihinde yürürlüğe girer.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Eğitim ve Rehberlik Dairesi Başkanlığı

SAYI : 420. İş. Eğt. Merk. 06. Büt. Şb. Md. (92)/580 Tarih : 28.2.1992

KONU : Ankara Keçiören Zihinsel Engelliler İş Eğitim Merkezi Açılması.

BAKANLIK MAKAMINA

Ülkemizde ilkokulu bitiren eğitilebilir çocuklar için 14 İş Okulu, öğretilebilir çocuklar için de 16 Özel Eğitim Okulu bulunmaktadır. Ancak, bu okulu bitiren çocuklara ve eğitim imkânlarından yararlanamayan zihinsel engellilere iş eğitimi vermek üzere açılmış bir yaygın eğitim kurumu bulunmamaktadır. Bu sebeple zihinsel engellileri tüketici olmaktan kurtarıp, üretici bir vatandaş haline getirmek amacıyla Dairemizce;

1. Ankara İli, Keçiören İlçesi, Eğitilebilir Çocuklar İş Okulu bahçesinde, gönüllü kuruluşların da katkılarıyla Okul Koruma Derneği tarafından yaptırılan binada, 2916 Sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu'nun 4. maddesinin (g) fıkrası ve 5. maddesinin (f) fıkrası gereğince "Keçiören Zihinsel Engelliler İş Eğitim Merkezi"nin açılması,

2. İş Eğitim Merkezine zekâ bölümü 25 - 44 arasında bulunan öğretilebilir çocuklar ile zekâ bölümü 45 - 75 arasında bulunan eğitilebilir zihinsel engelli çocukların alınması,

3. Merkezin donatımının Eğitim Araçları ve Donatım Dairesi Başkanlığınca yapılması,

4. Merkez mühürünün, Merkez Müdürlüğünce, Başbakanlık Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğüne sipariş verilerek yaptırılması Dairemizce uygun mütalâa edilmektedir.

Makamınızca uygun görüldüğü takdirde Ankara Keçiören Zihinsel Engelliler İş Eğitim Merkezinin açılması ve Merkezin ek'teki yönerge esaslarına göre yürütülmesi hususlarını tensiplerinize arz ederim.

İlhan ÖZLER
Daire Başkanı

O L U R
28.2.1992

Köksal TOPTAN
Millî Eğitim Bakanı

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
ZİHİNSEL ENGELLİLER İŞ EĞİTİM MERKEZİ YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM
AMAÇ, KAPSAM ve TANIMLAR

Amaç :

Madde 1. Bu yönergenin amacı; Millî Eğitim Bakanlığınca açılan, Zihinsel Engelliler İş Eğitim Merkezlerinin kuruluş ve işleyişi ile ilgili esasları düzenlemektir.

Kapsam :

Madde 2. Bu yönerge, Bakanlığa bağlı Zihinsel Engelliler İş Eğitim Merkezlerince açılan meslek kurslarını bu merkezde görevli olan yönetici, öğretmen ve diğer personel ile kursiyerleri kapsar.

Tanım :

Madde 3. Bu yönergede geçen;

."Bakanlık", Millî Eğitim Bakanlığını,

."Başkanlık", Özel Eğitim ve Rehberlik Dairesi Başkanlığını,

."Merkez", Zihinsel Engelliler İş Eğitim Merkezini,

."Rehber Öğretmen", Asıl görevi öğrencilere yönelik rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri olan öğretmeni,

."Kurs", Zihinsel Engelliler İş Eğitim Merkezlerinde açılan kursları,

."Kursiyer", Merkezlerde eğitim görenleri,

."Zihinsel Engelliler", Zekâ Bölümü 25 - 44 arasındaki öğretilebilirler ile Zekâ Bölümü 45 - 75 arasındaki eğitilebilir seviyede bulunan çocuklar,

."Müdürlük", Merkez Müdürlüğünü,

."Öğretici", Merkezlerde görev yapan öğretmen, uzman ve usta öğreticileri,

."Teorik Eğitim", Kursun gerektirdiği atelye çalışmalarına yönelik bilgilerin eğitimini,

."Pratik Eğitim", Eğitim merkezlerinde ve iş yerlerinde yapılacak uygulamaları,

ifade eder.

Dayanak :

Madde 4. Bu yönerge, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu, 2916 sayılı Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Kanunu ile 3308 sayılı Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kanunu'na dayanılarak hazırlanmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM
ZİHİNSEL ENGELLİLER EĞİTİM MERKEZİNİN AMACI, KURSLARIN DÜZENLENMESİ ve YÜRÜTÜLMESİ ESASLARI

Merkezlerin Amaçları :

Madde 5. Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak, öğrencilerin;

a) Gelişim seviyelerine uygun, ilgi ve yetenekleri yönünde, toplumda yapabilecekleri bir iş ve mesleğin temel becerilerini kazanmalarını, kendine, ailesine ve topluma yararlı, üretici birer yurttaş olarak yetişmelerini,

b) İş yerlerine yerleştirilenlerin iş başında izlenmelerini,

c) Sahip oldukları yeteneklerinin, kapasiteleri oranında, mümkün olabilecek en üst seviyeye gelmesi ve toplum içinde kendi kendilerine yeterli olabilmelerini sağlayacak bilgi, beceri ve davranışları kazanmalarını,

sağlamaktır.

Açılacak Kursların Tespiti :

Madde 6. Bölgenin eğitim imkânları ile insangücüne olan ihtiyaçlar belirlenerek, hangi meslek alanlarında hangi kursların açılacağı merkezin teklifi ve Valiliğin Onayı ile tespit edilir. Bu kurslar Bakanlık Onayı ile açılır.

İşbirliği Esasları :

Madde 7. Kurslarda beceri eğitiminin iş yerlerinde yapılması halinde, kursiyerlerin iş yerlerindeki çalışma esasları, iş eğitim merkezi ile iş yeri arasında düzenlenecek bir protokol ile belirlenir.

Kursiyer Sayısının Tespiti :

Madde 8. Bir kurs programının açılabilmesi için kursiyer sayısının en az 8 olması gerekir.

Kursların Duyurulması :

Madde 9. Açılacak kursların türleri ile alınacak kursiyer sayıları, Merkezce en az bir ay önceden ilân edilir.

İmkânların Değerlendirilmesi :

Madde 10. Kurslar o bölgedeki kamu ve özel kurum ve kuruluşların bütün imkânlarından yararlanılacak şekilde düzenlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KAYIT - KABUL İŞLEMLERİ

Kayıt Kabul Şartları :

Madde 11 — Kurslara kaydolmak isteyenlerden aşağıdaki şartlar aranır:

a) Öğretilebilir zekâ düzeyinde "25-44 ZB." veya Eğitilebilir Zekâ Düzeyinde "45-75 ZB." olmak,

b) 16 yaşdan küçük olmamak,

c) Bünyesi ve sağlık durumu itibarıyle Kurs Programlarının gerektirdiği niteliklere sahip olmak,

Kurslara Müracaat :

Madde 12 — Kursa kayıt kabul şartlarını taşıyanlar aşağıdaki belgelerle birlikte iş eğitim merkezine müracaat ederler.

a) Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürlüğünden alınacak, inceleme raporu ve çocuk tanıma fişi,

b) Sağlık Raporu, (zihin yetersizliği dışında başka özürleri veya bulaşıcı ve sürekli tedavi gerektiren bir hastalığın olup-olmadığını gösteren rapor,

c) Nüfus Cüzdanı Örneği,

d) 2 adet vesikalık fotoğraf,

e) Varsa Diploma veya öğrenim belgesi,

f) Müracaat Formu,

Kesin Kayıt :

Madde 13 — Aday kaydı yaptıranların sayısının kontenjandan fazla olması halinde müracaat sırası esas alınarak kontejan kadar kesin kayıt yapılır.

Sonuçların Duyurulması :

Madde 14 — Kesin kayıtları yapılan kursiyerlerin listesi eğitim merkezlerinde ilân edilir. Üç gün içinde kursa katılmayanların yerine yine müracaat sırasına göre kayıt yapılır.

Kursiyerlerin Gruplandırılması :

Madde 15 — Aynı kursta birden fazla grup yapma imkânı varsa, grupların teşekkülünde zekâ ve takvim yaşı, öğrenim durumu beceri ve performans seviyesi dikkate alınır.

Veli Gösterme Mecburiyeti :

Madde 16 — Kursiyerler kendileriyle ilgilenecek bir veli göstermek zorundadırlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
EĞİTİM - ÖĞRETİM

Öğretim Programlarının Hazırlanması ve Uygulanması :

Madde 17 — Öğretim programları, iş eğitim merkezi tarafından hazırlanır. Pratik çalışmalar iş yerinde yapılacaksa iş eğitim merkezi ile iş yeri arasında işbirliği yapılarak hazırlanır.

Programların hazırlanmasında kursların amacı, süresi, çevrenin imkân ve şartları dikkate alınır.

Programlar Valiliğin Onayından sonra uygulanır ve Bakanlıkta ilgili Daire Başkanlığına bilgi verilir.

Kursların Süresi :

Madde 18 — Kursların süresi, uygulanacak programa göre varsa iş yeri temsilcisinin de görüşü alınarak iş eğitim merkezi tarafından belirlenir. Kurs süresi bir öğretim yılından az olamaz.

BEŞİNCİ BÖLÜM
PERSONEL

Madde 19 — İş Eğitim Merkezlerinde ihtiyaca göre aşağıdaki personelden yeteri sayıda görevlendirilir.

a) Merkez müdürü,

b) Müdür başyardımcısı,

c) Müdür yardımcısı,

d) Bölüm, atelye ve laboratuvar şefleri,

e) Öğretmenler,

f) Rehber öğretmenler,

g) İş yeri rehber öğretmenleri,

h) Psikolog,

ı) Uzman ve usta öğreticiler,

i) Yardımcı hizmetler sınıfı personeli,

j) Memur ve daktilograflar,

ALTINCI BÖLÜM
ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 20 — Merkezlerde açılan kurslara katılacak kursiyerlerin sigorta pirimleri 3308 sayılı Çıraklık ve Meslekî Eğitim Kanunu hükümlerine göre Bakanlık bütçesine konan ödenekten karşılanır. Bu kursiyerlere Bakanlıkça belirlenen oranda aynı kanunda belirtilen destekleme yardımı da yapılır.

Madde 21 — Bu yönergede hüküm bulunmayan hususlar, Zihinsel Engelliler İş Eğitim Merkezi Yönetmeliği hazırlanıncaya kadar Millî Eğitim Bakanlığı Çıraklık Eğitim Merkezi Yönetmeliği hükümlerine göre işlem yapılır.

YEDİNCİ BÖLÜM
YÜRÜRLÜK HÜKÜMLER

Madde 22 —Bu yönerge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 23 — Bu yönerge hükümlerini Millî Eğitim Bakanı yürütür.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

BU DERGİDEKİ YÖNETMELİKLER, KARARLAR, GENELGELER VE DUYURULAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR

1	16	31	46	61
2	17	32	47	62
3	18	33	48	63
4	19	34	49	64
5	20	35	50	65
6	21	36	51	66
7	22	37	52	67
8	23	38	53	68
9	24	39	54	69
10	25	40	55	70
11	26	41	56	71
12	27	42	57	72
13	28	43	58	73
14	29	44	59	74
15	30	45	60	75

Abone kaydının yapılabilmesi için abone bedeli (50.000 TL.) İllerde Defterdarlık Muhasebe Müdürlüklerine. İlçelerde Malmüdürlüklerine (Çeşitli Gelirler Faslına) yatırılarak Vezne Alındısının ASLININ AÇIK ADRESİNİZLE birlikte "Millî Eğitim Bakanlığı - Yayınlar Dairesi Başkanlığı - Tek-[illegible] - Ankara" adresine gönderilmesi gerekmektedir.

MİLLÎ EĞİTİM BASIMEVİ - ANKARA 1992